

НЯКОЛКО ДУМИ ЗА АРИС ДИКТЕОС

Йордан Христов

С този доклад ще се постарая да отговоря на въпроса – кой е Арис Диктеос и с какво да свързваме името му?

Арис Диктеос е гръцки поет, избран за делегат на 1-я конгрес на балканските поети и писатели в София през 1964 г. В процеса на подготовката си за конгреса установява, че българската поезия е почти непознатата за гръцкия читател и у него се заражда идеята за бъдещи преводи и издания. Като член на гръцката делегация той лично се запознава с наши поети, с творчеството им и проявява интерес към българската поезия като цяло. Завладян от идеите на Димитър Димов за ролята и приноса на хората на перото за духовното сближаване на балканските народи, решава да осъществи идеята си – да преведе и издаде Антология на българската поезия на гръцки език.

Причините за взаимното непознаване са главно политически. Двете страни се намират на различни страни на Желязната завеса, членуват в различни военни блокове и ги разделят не само телени огради и минни полета, но и проповядваните идеологии. Пропагандата ѝ е насочена към промиване на мозъците с изкривената представа за съседния народ и неговата култура.

В такава обстановка Арис Диктеос започва своята работа. В Антологията представя българската поезия в исторически план. Тя започва с “Азбучна молитва” на Константин Преславски, представя народното творчество, Христо Ботев и други видни творци до 1935 г. (Д. Дамянов и Любомир Левчев).

Тази Антология е рожба и на личното му познанство със Стефан Гечев, който превежда и популяризира гръцката литература в България. Самият Арис заявява, че не би успял да преведе всички тези стихотворения и поеми с неговия български език и речниците. Двамата работят по всяко време и навсякъде, като Стефан Гечев му помага да вникне в душевния мир и чувствата вълнували поетите при написването им.

Антологията е подготвена за печат, но остава приблизително 5 години заключена в чекмеджето на бюрото му, поради усложняване на политическата обстановка в Гърция. На 21 април 1967 г. е извършен военен преврат. Много от свободомислещите хора са заточени на островите или намират спасение в чужбина. Достатъчно е да споменем имената на Микис Теодоракис, Янис Рицос и т.н.

През 1971 г. животът в родината му слабо се демократизира и той предава Антологията на издателство "Додони" за издаване. Уверен е в успеха на мисията си и че ще се запознаят с богатата българска литература и ще я направят достойна на гръцката читателска общност.

Този свой труд посвещава на Димитър Димов, който междуременно е починал и не ще види, но остава завинаги в паметта на Арис Диктеос с идеите си за балканско разбирателство и сътрудничество.

В заключение бих изразил надеждата си, че с този доклад съм успял да отговоря на поставения въпрос в увода и да дам своя принос за причисляването на Арис Диктеос към плеядата чужденци, допринесли за популяризиране на българската поезия зад граница.

Произнасяйки името му нас винаги ще ни озарява мисълта за гръцкия поет, превел и издал Антология на българската поезия на гръцки език.

Ανθολογία της Βουλγαρικής ποίησης, Δωδώνη, 1974.